



# MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

Dyrekcja i Administracja Wydawnictwa: Ul. Królewska Nr. 5. Telefon: Centrala P. A. T. — 552-80. Redakcja i ekspedycja Ul. Miodowa Nr. 22. Telef. redakcji 11-44-05. Telef. ekspedycji 11-75-28. Kasa czynna od godz. 8 i pół do 1 po pld., w soboty do godz. 12 w pld. Konto czekowe w P.K.O.—730.

Oddziały „Monitora Polskiego”:

BIAŁYSTOK, Sienkiewicza 27, tel. 15-86; BIELSKO, śl., Trzeciego Maja 8, tel. 27-32; BYDGOSZCZ, Grunwaldzka 7, tel. 15-74; GDANSK, Neugarten 27, tel. 240-79; GDYNIA, Świętojańska, Dom. P. A. M., tel. 17-20; GRUDZIĄDZ, Mickiewicza 26, tel. 304; KATOWICE, 3 Maja 23, tel. 565 i 1091; KRAKOW, Mikołajska 32, tel. 10499 i 10500; LUBLIN, Kościuszki 3, tel. 16-57; LWÓW, Akademicka 15, tel. 20 i 45; ŁÓDŹ, Piotrkowska 125, tel. 101-11 i 115-24; ŁUCK, Piłsudskiego 14, tel. 222; POZNAŃ, Marcinkowskiego 23, tel. 28-57 i 28-58; SOSNOWIEC, Sienkiewicza 13, tel. 11-99; STANISŁAWÓW, Szajnochy 4, tel. 287; TORUŃ, Szeroka 41, tel. 263; WILNO, Wileńska 14, tel. 674 i 1785.

## TREŚĆ DZIAŁU URZĘDOWEGO:

## Zarządzenia Władz Naczelnych:

Poz. 275. Zarządzenie o nadaniu Krzyża Niepodległości z mieczami.

Poz. 276. Zarządzenie o nadaniu Krzyża Niepodległości z mieczami, Krzyża Niepodległości i Medalu Niepodległości.

## DZIAŁ URZĘDOWY.

## Zarządzenia Władz Naczelnych.

275.

## ZARZĄDZENIE

Na podstawie art. 4-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 października 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75/30, poz. 591) nadaje Krzyż Niepodległości z mieczami poległym w obronie Lwowa w czasie od 1 listopada do 21 listopada 1918 r., jako symbol uznania ich zasług w walce o niepodległość Polski.

Odnaczenie to winno być zawieszane w kaplicy na cmentarzu Obrońców Lwowa.

Warszawa, dnia 9 listopada 1933 r.

Prezydent Rzeczypospolitej:  
(—) I. Mościcki.Prezes Rady Ministrów:  
(—) J. Jędrzejewicz.

276.

## ZARZĄDZENIE

Na podstawie art. 4-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 października 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75/30, poz. 591) nadaje Krzyż Niepodległości z mieczami, Krzyż Niepodległości i Medal Niepodległości niżej wymienionym osobom za pracę w dziele odzyskania niepodległości — a mianowicie:

## A. Krzyż Niepodległości z mieczami

otrzymują:

1) płk. dypl. dr. Abraham Roman, 2) Bogusławski Stanisław Robert, 3) Dobiecka Teodora, 4) ppłk. Grefner Alfred zamiast uprzednio nadanego Krzyża Niepodległości („Monitor Polski” Nr. 18 z 23.I. 1931, poz. 31), 5) kpt. Krygier Aleksander Romuald, 6) ś. p. Nilski-Łapiński Stanisław zamiast uprzednio nadanego Krzyża Niepodległości („Monitor Polski” Nr. 260 z 10.XI. 1931 r., poz. 352), 7) płk. Maczyński Czesław, 8) Gen. Bryg. Mond Bernard Bronisław, 9) Pułk. Telesfor, 10) płk. dypl. Boruta-Spiechowicz Mieczysław zamiast uprzednio nadanego Krzyża Niepodległości („Monitor Polski” Nr. 251 z 30.X. 1931 r., poz. 335), 11) Stankiewicz Sylwan, 12) Świeżawski Adam, 13) ś. p. Ryszawa Tomasz, 14) Winiarski Bolesław.

## B. Krzyż Niepodległości

otrzymują:

1) Abakanowicz Piotr, 2) Abramowicz Julian, 3) ś. p. Antczak Ludwik, 4) Balicki Stanisław, 5) ś. p. Banaszewski Feliks, 6) Baniewicz Jan, 7) ś. p. Baran Michał, 8) ś. p. Barczyk

Władysław, 9) ś. p. Bąk Jan, 10) Bechowski Władysław Marjan, 11) ś. p. Bednarski Jan, 12) ś. p. Beher Ignacy, 13) Bem Józef, 14) Benesch Hans, 15) Bergman Stanisław, 16) Bielańska z Czarnockich Wanda, 17) Bieliński Marcei, 18) ś. p. Bielat Jan, 19) ś. p. Bilczycki Walenty, 20) Bisanz Otton, 21) Bizoń Franciszek, 22) ppłk. Bizoń Józef Tadeusz, 23) ś. p. Blok Józef, 24) ś. p. Blondek Tadeusz, 25) Blusz Józef, 26) Bobiński Michał, 27) kpt. Bobkiewicz Alfons, 28) Boczański Józef, 29) mjr. dypl. Bogusławski Antoni Jan, 30) ś. p. Bolesła Józef, 31) ś. p. Bołt Emil, 32) Bonowicz Bronisław, 33) Borecki Władysław, 34) ś. p. Bobkowski Andrzej, 35) Borkowski Franciszek, 36) Borkowski Julian, 37) por. Borkowski Roman, 38) st. przod. P. P. Borkowski Władysław, 39) Borman Aleksander, 40) Borodziej Michał, 41) Branicki Bronisław, 42) Branicki Jan, 43) Bratkowski Józef, 44) ś. p. Brochaniec Józef, 45) ś. p. Brydak Andrzej, 46) dr. Bryl Stanisław, 47) ś. p. Brylski Władysław, 48) ś. p. Brynecki Wasyl, 49) Brzeski Jan, 50) ś. p. Brzezina Stanisław, 51) kpt. Brzozowski Michał, 52) Bucki Stanisław, 53) ś. p. Buratowski Adam, 54) ś. p. Burak Józef, 55) Burmas Jan, 56) ś. p. Cajger Józef, 57) Cebo Wacław, 58) ś. p. Cederbaum Stanisław, 59) ś. p. Cembranowicz Marjan, 60) ś. p. Charzewski Tadeusz, 61) ś. p. Chmielewski Władysław, 62) Chochoł Michał, 63) Cholewski Jan, 64) Chotkowski Zygmunt, 65) Chrappek Zygmunt, 66) Chrobot Paweł, 67) ś. p. Chromej Hawryło, 68) ś. p. Ciempiel Franciszek, 69) Cierpisz Edward, 70) Cieśla Maksymilian, 71) Cieślak Marjan, 72) ś. p. Cimbut Jan, 73) Ciachoń Stanisław, 74) ś. p. Cwenar Stanisław, 75) Cwierniewicz Jan Hipolit, 76) Czaja Stefan, 77) ś. p. Czajka Józef, 78) Czap Jan, 79) Czaplinski Józef, 80) Czarnecki Józef, 81) dr. Czarnecki Stefan, 82) ś. p. Czarniecki Rudolf, 83) Czarnocka Zofia, 84) Czarnocki Tadeusz, 85) kpt. Czech Józef Jan, 86) Czernański Zdzisław, 87) dr. Czyński Ignacy, 88) ś. p. Daniel Marcin, 89) por. Dawidowicz Emil Michał, 90) mjr. Dąbrowski Tadeusz Ignacy Maciej, 91) ś. p. Deptuła Jan, 92) ś. p. Dobos Józef, 93) Dobos Józef, 94) Gen. Bryg. Dobrodziński Jerzy, 95) Dorota Michał, 96) kpt. Dregier Zygmunt, 97) Drohomirecki Ludwik, 98) Dubrawski Antoni, 99) ś. p. Duda Ignacy, 100) st. post. P. P. Dudek Władysław, 101) Dudziński Julian, 102) ś. p. Duljan Teodor, 103) Dunda Ludwik, 104) ś. p. Duraczyk Wawrzyniec, 105) ś. p. Duga Izidor, 106) Dyszkiewicz Gustaw, 107) Dżibij Dymitr, 108) ś. p. Dziezic Stefan, 109) ś. p. Dziekanowski Mieczysław, 110) ś. p. Dziewła Stanisław, 111) st. sierż. Dziewoński Zygmunt, 112) Dzieciowski Alfons Wojciech, 113) Dziakoński Ludwik, 114) Dziuba Władysław, 115) kpt. Eminowicz Olgierd Jerzy, 116) Eysymontt Ziemowit, 117) Faryniarz Józef, 118) ś. p. Feczko Kazimierz Jan, 119) Federowicz Tacjana Marja, 120) Federowicz Marja, 121) Fichtel Piotr, 122) Filar Stanisław Józef, 123) ś. p. Filipowski Stanisław, 124) ś. p. Filipek Stanisław, 125) ś. p. Fiszer Zygmunt, 126) ś. p. Fordey Rudolf, 127) ś. p. Forowicz Tadeusz, 128) Franaś Władysław, 129) sierż. Frankowski Mieczysław, 130) ś. p. Fransiewicz Wacław, 131) b. p. Fuchs Mojżesz, 132) ś. p. Gaj Ludwik, 133) Gardulski Andrzej, 134) Gawędziński Antoni, 135) ś. p. Gazda Robert, 136) Geisheimer Henryk, 137) Gembalski Humbert Józef, 138) Gerle Franciszek, 139) ś. p. Gerzic Michał, 140) mjr. Giercuskiewicz Zygmunt Seweryn, 141) por. Głowa Franciszek, 142) ś. p. Głowiński Bronisław, 143) Gnatowski Karol, 144) Gondek Wiktor, 145) Goraj Andrzej, 146) ś. p. Głowiński Antoni, 147) dr. Górski Stanisław, 148) kpt. Gött Edward Karol, 149) Grabowicz Karol, 150) ś. p. Gracjas Franciszek, 151) ś. p. Groń Jan, 152) Groslik-Groniowski Jan Wacław, 153) por. Grossman Marjan Stanisław, 154) Gröger Jan, 155) ś. p. Gruszeński Wiktor, 156) Grzyb Józef, 157) ś. p. Gut Franciszek, 158) Guzek Henryk, 159) Guzek Tomasz, 160) ś. p. Hanke Roman,

161) ś. p. Haraszkiewicz Stefan, 162) ś. p. Hebda Jan, 163) Hejlig Ferdynand, 164) inż. Higersberger Stefan, 165) Hiller Leon, 166) Hleb-Koszańska Scheur Marja, 167) Holstorp Henryk, 168) Hornung Marjan, 169) Horodyski Henryk, 170) Hrywnak Michał, 171) ś. p. Humięcki Tadeusz, 172) Huńka Mieczysław, 173) ś. p. Hytros Teofil, 174) Iwanicki Władysław, 175) por. Iwański Stanisław, 176) ś. p. Iwiński Tadeusz, 177) ś. p. Jabłoński Antoni, 178) sierż. Jagiełłowicz Wacław, 179) Jagodowski Wincenty, 180) chor. Jakubowski Ksawery, 181) Nałęcz-Janecki Marjan, 182) ś. p. Janik Józef, 183) sierż. Janowicz Bronisław, 184) ś. p. dr. Jarkowski Jan, 185) dr. Jarosz Feliks Bronisław, 186) Jaroszewicz Kazimierz, 187) kpt. dypl. Jarski Zygmunt, 188) ś. p. Jarząbkiewicz Leon, 189) mjr. Jarzębiński Franciszek, 190) Jewuła Michał, 191) por. Jędrzejewski Stanisław II, 192) rtm. Jodkiewicz Aleksander, 193) mjr. Józwick Stefan, 194) Jurczyński Zenon, 195) Jurecki Stanisław, 196) Kaczkowski Antoni, 197) Kaiser Józef, 198) ś. p. Kamiński Władysław, 199) ś. p. Kaniowski Walenty, 200) Kantor Piotr, 201) ś. p. Karaś Józef, 202) Karczewski Jan, 203) Karolak Mieczysław, 204) ś. p. Karulczak Stanisław, 205) ś. p. Kasprończak Stefan, 206) ś. p. Kasprusz Jan, 207) Kasztelewicz Władysław, 208) Kaszuba Alojzy, 209) Kaszyński Włodzimierz, 210) ś. p. Kempner Jan, 211) post. P. P. Kęcki Karol, 212) ś. p. Kieliszek Wincenty, 213) Kielmas Stanisław, 214) Kielbiński Władysław, 215) Killek Jan, 216) Klamut Wojciech, 217) Klatka Wiktor, 218) ś. p. Klimek Karol, 219) ś. p. Klisowski Franciszek, 220) ś. p. Kliszko Piotr, 221) ś. p. Kluska Józef, 222) ś. p. Knobelsdorf Bolesław, 223) Koch Józef, 224) ogn. Kochanowski Grzegorz, 225) ś. p. Kocoń Michał, 226) Kocula Stefan, 227) ś. p. Kokowski Zdzisław, 228) Kolendowski Marjan, 229) ś. p. Koliński Marjan, 230) Koniuszewski Kazimierz Jan, 231) Konstantyniuk Stefan, 232) Kopaczynski Tadeusz Stanisław, 233) Kopała Antoni, 234) Kopeć Jan, 235) st. sierż. Kopf Marjan, 236) ś. p. Kopper Kazimierz, 237) Korczyński Ignacy, 238) Korek Walenty, 239) Korolko Tadeusz, 240) ś. p. Kornbal Stanisław, 241) ś. p. Korta Michał, 242) Kortkiewicz Stanisław, 243) Korytkowski Kazimierz, 244) Kom. por. Korytkowski Karol, 245) ś. p. Korzeń Karol, 246) ś. p. Korzeniowski Leon, 247) Kostka Józef, 248) Kostka Rudolf, 249) ś. p. Kostkiewicz Emil, 250) Kostrzewa Karol, 251) ś. p. Kosztowski Roman, 252) ś. p. Kotaba Paweł, 253) kpt. inż. Kotik Tadeusz Wiktor, 254) ś. p. Kotliński Feliks, 255) Kottas Jan, 256) ś. p. Kowalczewski Sylwester, 257) Kowalczuk Józef, 258) ś. p. Kowalik Jan, 259) Kowalski Józef, 260) Kowalski Michał, 261) Kowenicki Franciszek, 262) Kozak Roman, 263) Kozal Władysław, 264) Kozicki Franciszek, 265) post. P. P. Koziołek Józef, 266) Kozłowski Janusz Jerzy, 267) Kozłyk Stefan, 268) Kozubski Stefan, 269) ś. p. Krall Jarosław, 270) Krasłowski Aleksander Dymitr, 271) ś. p. Krasnosielski Franciszek, 272) mjr. Krasowski Sylwester, 273) ś. p. Kreis Rudolf, 274) ś. p. Król Andrzej, 275) ś. p. Król Jarosław, 276) Król Wacław, 277) mjr. dypl. Królikiewicz Stanisław, 278) Krukierek Mieczysław, 279) Krumpoltz Marjan, 280) ś. p. Krystyniak Wiktoryn, 281) ś. p. Krupka Jan, 282) ś. p. Krzyżanowski Aleksander, 283) ś. p. Kubit Franciszek, 284) Kucewicz Józef, 285) Kucharski Julian, 286) ś. p. Kudelski Bronisław, 287) ś. p. Kula Józef, 288) Kulczyński Jan, 289) Kulesza Zdzisław, 290) kpt. Kulman Arnold Wilhelm, 291) Kuraczyk Saturnin, 292) Kurek Piotr, 293) ś. p. Kuśniewski Zygmunt, 294) ś. p. Kulczyk Józef Ludwik, 295) Kulesza Adam, 296) ś. p. Kulka Michał, 297) ś. p. Kurpios Franciszek, 298) ś. p. Kuźnar Franciszek, 299) ppłk. Kwapniewski Stanisław Witold, 300) ś. p. Kwieciński Mieczysław, 301) Kwik Aleksander, 302) Lachor Teofil, 303) Langer Stefan Franciszek, 304) ś. p. Laskos Kazimierz, 305) ś. p. Latner Józef, 306) Lech Mieczysław Ludwik, 307) Lechowicz Bronisław, 308) ś. p. Lechowicz Jan, 309) st. ogn. Lenius Marjan, 310) ś. p. Lesiakowski Józef, 311) por. Lesiecki Walerjan, 312) Leśniak Franciszek, 313) Le-







1266) Zachariewicz Julian Jan, 1267) mjr. dypl. Zachorowski Mieczysław Adam, 1268) Zając Michał, 1269) Zajczkowski Juliusz, 1270) Zaleski Ignacy, 1271) Zalewski Antoni, 1272) Zalewski Stanisław, 1273) por. dr. Zalewski Stanisław, 1274) kpt. Zalewski Władysław II, 1275) Załuski Stanisław, 1276) Zamojski Tadeusz, 1277) dr. Zapałowicz Stanisław, 1278) dr. Zaroski Józef, 1279) Zatuszek Tadeusz, 1280) Zawadzki Emil, 1281) Ks. Zawadzki Michał, 1282) Zawadzki Władysław, 1283) Zawilfo Władysław, 1284) Zawilowicz Paweł, 1285) Zawiski Marjan, 1286) por. Zawojski Tadeusz Stanisław, 1287) Ziarko Jan, 1288) Zieliński Władysław, 1289) Ziemińska Jadwiga, 1290) Ziemiński Stefan, 1291) kpt. Zimmer Gustaw Alojzy, 1292) por. Zimmer Marjan, 1293) Zimmerówna Schramm Adelaida, 1294) Ziobro Antoni, 1295) Ziobro Stanisław, 1296) Ziobrowski Franciszek Michał, 1297) Ziołocki Mieczysław, 1298) Zioło Wincenty, 1299) Zołotunki Emil, 1300) Zołotunki Juliusz, 1301) Zysk Bolesław, 1302) Zbik Stanisław, 1303) st. sierż. Żęgliński Józef Tadeusz, 1304) Żęgułowski Józef, 1305) Żelazowski Edward, 1306) inż. Zerebecki Marjan Michał, 1307) Zmigrodzka Jadwiga Teresa, 1308) Żmudziński Józef, 1309) Żmurkiewicz Leontyna, 1310) por. Żołnierczyk Władysław Zygmunt, 1311) st. majst. w. Żółciński Janisław, 1312) s. p. Żółciński Józef, 1313) Żurkowski Waleriy, 1314) Leliwa Żurowski Jerzy, 1315) Żytyński Władysław.

Warszawa, dnia 9 listopada 1933 r.

Prezydent Rzeczypospolitej:  
(—) *I. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów:  
(—) *J. Jędrzejewicz.*

## DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

### Z Kancelarii

#### P. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Z okazji czechosłowackiego Święta Narodowego Pan Prezydent Rzeczypospolitej Ignacy Mościcki przesłał pod adresem Prezydenta Republiki Czechosłowackiej T. Masaryka następującą depeszę:

„Z okazji czechosłowackiego Święta Narodowego pragnę wyrazić W. Eksceleencji najgorętsze życzenia szczęścia oraz pomyślności dla narodu czechosłowackiego”.

Na depeszę tę P. Prezydent Republiki Czechosłowackiej T. Masaryk odpowiedział w sposób następujący:

„Proszę W. Ekscelencję o przyjęcie moich szczerych podziękowań za łaskawe życzenia wraz z memi życzeniami pomyślności dla narodu polskiego oraz dla W. Eksceleencji.

(—) *T. Masaryk*”.

—oOo—

### Z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

W dniu 7. b. m. nastąpiła w Warszawie wymiana dokumentów ratyfikacyjnych umowy między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Austriacką o zapobieżeniu podwójnemu opodatkowaniu w dziedzinie podatków bezpośrednich i o pomocy prawnej w sprawach danin, podpisanej w Warszawie dnia 22 kwietnia 1932 r. Powyższej umowy dokonali ze strony Polski P. Józef Beck, Minister Spraw Zagranicznych, ze strony Austrii p. Maksymiljan Hoffinger, poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Austrii w Warszawie.

—oOo—

### Z Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Wczoraj wieczorem wyjechał do Paryża przewodniczący polskiej delegacji do rokowań z Francją, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu dr. Doleżał, który prowadzić będzie dalsze rozmowy z delegacją francuską na temat rewizji traktatu handlowego w związku z wejściem w życie nowej polskiej taryfy celnej.

—oOo—

## Uroczyste otwarcie Polskiej Akademii Literatury.

Wczoraj o godz. 19-ej w pałacu Prezydium Rady Ministrów odbyło się uroczyste inauguracyjne zebranie Polskiej Akademii Literatury.

Wielka sala pałacu Rady Ministrów była udekorowana wstęgami o barwach narodowych. Nad podjście, gdzie ustawiono fotele dla członków Akademii, między portretami Pana Prezydenta Rzeczypospolitej prof. Ię. Mościckiego i Pana Marszałka J. Piłsudskiego umieszczono popiersie Stefana Żeromskiego, jednego z inicjatorów Akademii Literatury.

Przybywającego Pana Prezydenta Rzeczypospolitej wraz z małżonką oraz Pana Prezesa Rady Ministrów J. Jędrzejewicza powitali członkowie prezydium Akademii Literatury w osobach: prezesa Wacława Sieroszewskiego, wiceprezesa Leopolda Staffa i sekretarza generalnego Juliusza Kaden - Bandrowskiego. Członkowie prezydium wprowadzili P. Prezydenta Rzeczypospolitej na salę. Obecni powitali Głową Państwa przez powstanie. P. Prezes Rady Ministrów Jędrzejewicz, jako pierwszy członek honorowy Akademii, miał przy boku gwiazdę akademicką. Członkowie Akademii, udekorowani gwiazdą akademicką, powitali okłaskami, zajęli miejsca na podjście w następującym porządku: Leśmian, Choynowski, Rzymowski, Boy-Zeleński, Zieliński, Miriam, Staff, prezes Sieroszewski, Kaden-Bandrowski, Berent, Nałkowska, Szaniawski, Irzykowski i Kleiner. K. H. Rostworowski z powodu choroby przybyć nie mógł.

Wielka sala Prezydium Rady Ministrów zapełniła się całkowicie. Obecni byli członkowie Rządu in corpore, Marszałkowie Sejmu i Senatu, korpus dyplomatyczny, prezes N. I. K., b. premier Prystor, prezes Sławek, wicemarszałkowie Sejmu i Senatu, generalicja, posłowie i senatorowie, szereg wybitnych osobistości ze sfer literackich, teatru i sztuki, przedstawiciele prasy krajowej i zagranicznej etc.

Zagałę zebranie prezes Wacław Sieroszewski.

Zkolei zabrał głos P. Prezes Rady Ministrów Janusz Jędrzejewicz.

„Panie Prezydencie! Członkowie Akademii Literatury, Panie i Panowie!

Z istotnym wzruszeniem, w głębokim zrozumieniu powagi chwili zabieram imieniem Rządu Rzeczypospolitej głos w dniu uroczystym pierwszego posiedzenia Polskiej Akademii Literatury. Rozumiem, że dzień święta naszej wspaniałej literatury żywy budzi oddźwięk w całej Polsce — dlatego chcę złożyć życzenia jaknajwocześniejszej pracy nie tylko we własnym, nie tylko w całego Rządu imieniu, ale w imieniu całego wdzięcznego społeczeństwa polskiego, które artystom słowa polskiego zawdzięcza nieskończenie wiele, a przede wszystkim to, że się ostało w straszliwych latach niewoli.

Gdy zadaję sobie pytanie, jakie to przedwzrostkiem czynniki kształtowały polską duszę narodową, odpowiadam prosto: szabla i słowo. Wysiłek orężny od czasów Bolesława Chrobrego poprzez Jagiełłów, Batorych, Sobieskich, poprzez zbrojne powstanie Kościuszki, rycerski zgon ks. Poniatowskiego, walki 30-go i 63-go roku, do walk wywoleniczych Józefa Piłsudskiego; — i w kształt najwyższego sztuki zakłękło słowo polskie, od potęgi hymnu Bogurodzicy, przez pieśń Kochanowskiego, prorocze dzieła naszych wieszczów, wizje przyszłości Norwida i Wyspiańskiego, niepokój wywoleniczy Żeromskiego, do dzieł tu obecnych koryfeuszów sztuki pisarskiej z prezesem Sieroszewskim na czele. Szabla i słowo: istnieje coś przecież, co łączy te dwie tak odległe sprawy. Ludy pierwotne wierzyły i wierzą do dziś, że słowo posiada potęgę magiczną. Wypowiedziane nagłos zmienia rzeczywistość, stwarza nowe rzeczy, tworzy czyn. I bodaj że ta wiara jest słuszna i usprawiedliwiona. Przypomina mi się przepiękny wiersz o Tyrteuszu, który swym śpiewem podupał na duchu Spartę potrafił natchnąć do zwycięskiego czynu. A iluż Tyrteuszów mieliśmy w Polsce. I ileż razy na zdobytych tarczach dźwigał spowite w laury, ciał wieszczów, dzięki którym i przez których istniejemy, jako wielki, świadomy swojej woli i swego dziejowego posłannictwa naród. Słuszną tedy jest rzeczą wierzyć, że w słowie zawarta jest potęga straszliwa, że kondensuje się w niem moc utajona, której wyzwolenie przechodzić może miarę ludzkiej wyobraźni. Wszak Słowo stworzyło świat — i kiedyś Słowo świat zniszczyć może.

Również w szabli tkwi elementarna potęga ludzkiego czynu. Również ona zmienia oblicze świata i wyznacza kierunki dziejom. Użyta w imię słusznej sprawy, oparta na wielkiem Słowie i z niego siłę moralną czerpiąca — szabla swym błyskiem i piorunowym ciosem wyrąbać może te same szlaki, którymi idzie twórcza potęga Słowa.

Szabla i Słowo jednoczą się w najwyższej miary czynie ludzkim, w którym połączone zawsze były, są i wiekuliście będą wielki cel i wielki prowadzący ku niemu wysiłek.

I dlatego wydaje mi się głęboko mądrą i słuszną rzeczą, że na pierwszym posiedzeniu Akademii Literatury wybraliście Państwo na swego protektora honorowego wraz z Panem Prezydentem Rzeczypospolitej, przedstawicielem Majestatu Polski, również i Pana Marszałka Piłsudskiego, jednoczącego w swej Osobie te dwa wielkie czynniki dziejowe, które w ciągu 10 niemal stuleci kształtowały duszę polską, że pierwsze kroki nowopowstającej naczelnej reprezentacji literatury polskiej realizują się pod wysokimi auspicjami naczelnej władzy państwowej oraz tej wielkiej potęgi duchowej, którą Słowo i Czyn orężny Naczelnego Wodza zwycięskiej armii polskiej w życie Polski zakłęk potrafiły. Tembardziej wybór ten jest trafny, skoro Marszałek Piłsudski jest człowiekiem pióra o nieporównanej sile wyrazu i słusnie również i za Waszego kolegę uważany być może.

Tak łącząc w jednym niejako symbolu pióra z szablą, skierowujecie Państwo prace Akademii na drogę czynnej wobec życia postawy, nie ograniczając się do instytucji o wyłącznie reprezentacyjnym charakterze. Czynna postawa zawsze związana jest z walką. Bo, czy się to komu podoba, czy nie podoba, każde dzieło ludzkie o tyle może posiadać jakąś wartość, o ile musi pokonywać opory, o ile o swe zwycięstwo musi walczyć. Wasza walka jest walką najpiękniejszą, najszlachetniejszą. Orężem jej jest słowo, placem boju — królestwo Sztuki. W tem królestwie łączą się boje nie mniej w skutkach doniosłe, niż boje orężne na polu bitwy. Walczy Państwo o rzeczywistość. O rzeczywistość artysty, to znaczy taką, jaką widzieć chcecie waszemi oczami ludzi sztuki. Ale sztuka to ma do siebie — i to jest jej najprawdziwszą wielkością, że to, co ona zobaczy siłą talentu artysty — promieniuje na innych, zwykłych ludzi. I ci zwykli ludzie zaczynają widzieć rzeczywistość na wzór tego, jak ją widzi artysta. Opisuje to, co widzi — i prawda wasza staje się prawdą olbrzymich rzesz ludzkich, w które tchnęliście swego ducha, któremu daliście swoje oczy i swoje uszy. Wasze dociekania, wasze poszukiwania i badania artystyczne, wasze walki i zmagania się duchowe stają się własnością kulturalnego ogółu. Ale to szukanie dróg własnych, te dociekania artystyczne, te zmagania się z trudnościami treści i formy — to przecież ciężka, niełatwa walka, z której niekażdy artysta wychodzi zwycięsko, walka o prawdę życia w całej jej surowości i w całej jej bezwzględności. Iluż artystów nie wytrzymało grozy tej walki. Iluż obniża lot, iluż łamie się i odpada.

W rękach Waszych, pisarze polscy, znajduje się dużo z treści życia polskiego narodu. Wy nadajecie temu życiu kształt artystyczny, Wy przez to stwarzacie kategorie porozumiewania się ludzkiego, również ważne, jak te, które społeczeństwom daje nauka.

Więc życzyłyby sobie należało, aby wzrok Wasz skierowany był ku temu, co w życiu zbiorowości polskiej jest najważniejsze, najżywsze. Materiału w dzisiejszej Polsce Wam nie zbraknie. Bogactwo form i treści naszego życia jest olbrzymie. Stoją przed Wami wielkie zagadnienia państwowe, doniosłe sprawy społeczne, trudności, w których żyjemy i niebezpieczeństwa, które nam grożą; a w tem wszystkim cierpiąca lub radująca się, walcząca lub poddająca się w rezygnacji jednostka ludzka — dusza człowieka współczesnego. Wejście Państwo w ten wir wydarzeń — w sam środek zmagania się i walk. Dajcie swoje własne, swoje prawdziwe, wolne, niczem nieskrępowane widzenie rzeczy polskich. Pokażcie światu prawdziwe znamię epoki, w której żyjemy; wskażcie na jej wielkości i jej nędze. Pokażcie piękno, uczucie nienawidzić szpetotę duszy ludzkiej. Macie przywilej olbrzymi, przywilej talentu. Od tego, jak Wy w Niepodległej Polsce rozumiecie swą rolę, zależy niesłychanie wiele. Bądźcie tej Niepodległej Polski artystami.

Bo takie jest przecież zadanie Akademii. Nie po to ona powstaje, by z grona świetnych pisarzy wyróżnić najświetniejszych. Od tego są orderzy i odznaczenia. Ale po to, żeby wspólnym organizacyjnym wysiłkiem torować drogi literaturze polskiej w jej trudnych i ważkich zadaniach. Przez dbałość o język polski, przez popieranie rzetelnych wysiłków, przez żywe wyczuwanie zjawisk życia zbiorowego i sygnalizowanie jego potrzeb duchowych ma się Akademia przyczynić do podniesienia na możliwie najwyższy poziom twórczości literackiej, jej wydajności i rzetelności. Nie interes literatów Akademia winna mieć na względzie ale interes naczelny kultury polskiej.

I gdy patrzę w tej chwili na grono pisarzy polskich będących członkami tej Akademii, to wiem napewno, że ci ludzie zadania swoje, choć są niełatwe, będą w stanie wypełnić. Bowiem tak się szczęśliwie stało, że reprezentujecie Państwo nie tylko wielkie talenty, ale nadto i gorącą myśl obywatelską, ale i najlepszą wolę do wielkiej pracy.